

Rapportage

The logo for 'significant.' is located in the top right corner. It consists of the word 'significant.' in a white, lowercase, sans-serif font, centered within a solid orange rectangular background.

Aan Opdrachtgever(s) ministerie van Veiligheid en Justitie

Afzender Wijnand van Plaggenhoef, Jan Reitsma en Wouter Jongebreur

Datum Barneveld, 5 augustus 2016

Betreft Analyse verhoorduur korte termijn monitor raadsman bij politieverhoor

Significant
Thorbeckelaan 91
3771 ED Barneveld
+31 342 40 52 40

KvK 3908 1506
info@significant.nl
www.significant.nl

---

1. Inleiding, doelstelling en onderzoeksvragen

Het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) heeft Significant gevraagd een analyse te maken van de gemiddelde verhoorduur en het aantal verhoren per zaak (in de piketfase) na 1 maart 2016. Dit wordt de 'korte termijn monitor raadsman bij politieverhoor' genoemd. Dit is deels een herhaling van het type analyses dat Significant eerder dit jaar (maart 2016) heeft uitgevoerd op basis van de beschikbare registratiegegevens van de politie (uit het bedrijfsprocessensysteem BVH en de audio- en audiovisuele registratie van verhoren (AVR)). In de korte termijn monitor zijn dezelfde soort registratiegegevens gebruikt, maar dan over de periode van 1 maart tot en met 15 april 2016. De bestanden zijn op onderdelen aangevuld met enkele geregistreerde variabelen en met dossieronderzoek (onder andere in BVH en SumMIT).

De aanvulling komt tegemoet aan het geconstateerde 'manco' ten tijde van de eerder uitgevoerde analyse, namelijk het (mogelijk) ontbreken van juist de verhoorduur van verhoren in 'zwaardere zaken'. Deze worden namelijk in een ander registratiesysteem (SumMIT) geregistreerd. Ook was er geen zicht op verhoren bij de Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD'en) en de Koninklijke Marechaussee (KMar). Bovendien kan in deze analyse de verhoorduur na invoering van het recht op verhoorbijstand worden vastgesteld en kan met behulp van dossieronderzoek zicht worden verkregen op de aanwezigheid van de raadsman bij politieverhoren.

Doelstelling van de korte termijn monitor is primair het maken van een schatting van de gemiddelde verhoorduur en het aantal verhoren in de piketfase na invoering van de aanwezigheid van de raadsman bij politieverhoor (vanaf 1 maart 2016). Daarnaast is het doel op een later moment ook eenzelfde inzicht te genereren voor de verhoren in de fase na piket.

In deze rapportage worden in eerste instantie de volgende **onderzoeksvragen** beantwoord:

1. Wat is (op jaarbasis) het aantal zaken waarin één of meer verhoren plaatsvinden in de piketfase?
2. In hoeveel gevallen maakt de verdachte in deze zaken gebruik van het recht op verhoorbijstand?
3. Wat is het aantal en de gemiddelde duur van politieverhoren in de piketfase waarbij wel en waarbij geen raadsman aanwezig is?

De volgende vragen worden niet in deze rapportage maar later beantwoord: In hoeveel zaken vinden er ook verhoren plaats ná de piketfase? In hoeveel gevallen maakt de verdachte in deze fase gebruik van verhoorbijstand? En wat is gemiddelde duur van de politieverhoren in deze fase met en zonder aanwezigheid van een raadsman?

We beperken ons in dit onderzoek tot het verzamelen en analyseren van beschikbare registratiegegevens en uit (politie)dossiers te herleiden gegevens met betrekking tot de verhoorduur en het aantal verhoren in een zaak (in de piketfase en daarna) in de periode 1 maart tot en met half april 2016. De aanwezigheid van advocaten wordt in ieder geval in het dossieronderzoek meegenomen. Naast dit korte termijn onderzoek wordt (op termijn) ook een ander en langer lopende evaluatie gehouden waarin de effecten (inclusief gedrag van betrokken actoren) worden onderzocht.

Na uitvoering van de analyses zijn de resultaten verwerkt in een conceptrapportage. De resultaten zijn eind juni 2016 gepresenteerd in de stuurgroep en de werkgroep raadsman bij politieverhoor. De conceptrapportage is vervolgens begin juli 2016 besproken met een vertegenwoordiger van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA). Hierin is afgesproken dat mede op basis van een nadere vraag aan de politie nog een aantal plausibiliteitscontroles op de resultaten zou plaatsvinden. De resultaten hiervan zijn als bijlage opgenomen.

In het vervolg van deze rapportage gaan we eerst in op de gebruikte bronnen en gegevens (hoofdstuk 2). Vervolgens geven we (deel)antwoorden op de onderzoeksvragen per gebruikte gegevensbron (hoofdstukken 3 tot en met 7). In hoofdstuk 8 sluiten we af met de overall analyse inclusief bandbreedtes. De conclusie is in hoofdstuk 9 opgenomen. Ten slotte volgt in bijlage A een weergave van de uitkomsten van de plausibiliteitscontroles..

2. Gebruikte gegevens en wijze van analyseren

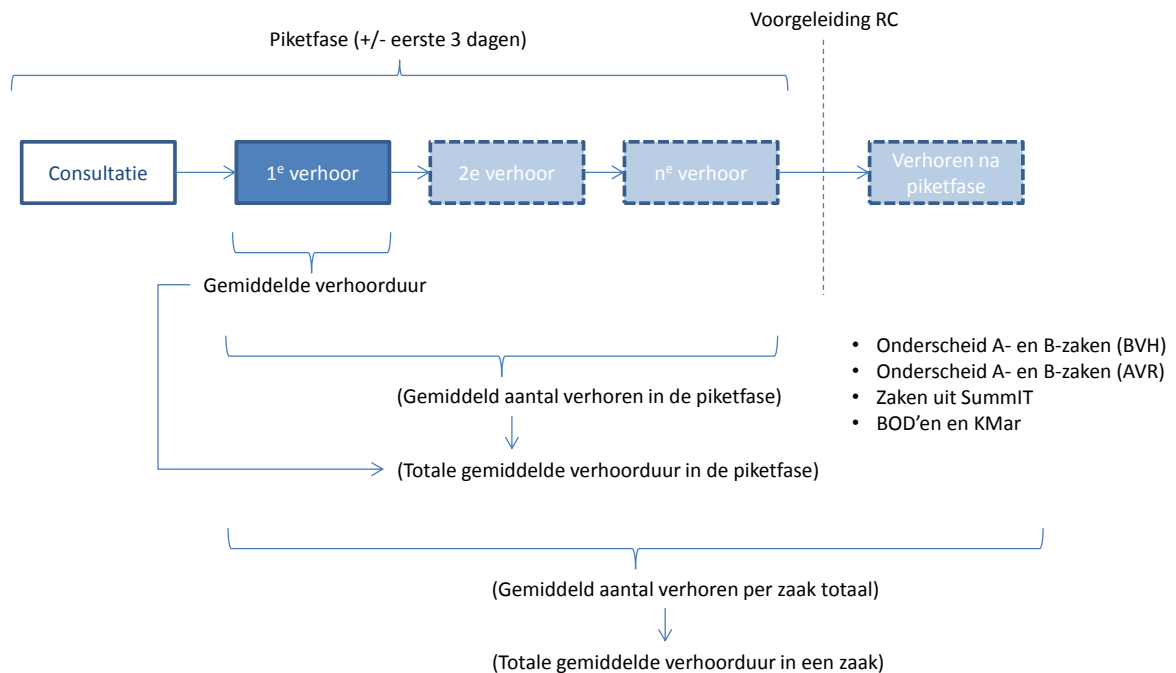
Inmiddels is in de praktijk enige ervaring opgedaan met de raadsman bij het politieverhoor. Voor de update zijn daarvoor met betrekking tot de periode maart tot en met medio april 2016 de volgende gegevens ontvangen:

- a. **BVH**: verhoren met voor zover bekend de verhoorduur zoals geregistreerd in BVH. Aanlevering van tekstindicaties in het PV verhoor met betrekking tot eventuele aanwezigheid van de raadsman bij een deel van de verhoren.
- b. **AVR**: verhoren met de verhoorduur zoals geregistreerd inclusief een gegevensveld met betrekking tot de aanwezigheid van de raadsman.
- c. **BOD'en**: verhoren met de geregistreeerde verhoorduur.
- d. **KMar**: overzicht van verhoren, waarbij de duur van het verhoor echter niet bekend is; wel inzicht in de aanwezigheid van de raadsman.
- e. **SumMIT**: gegevens over verhoren uit Oost-Nederland en een beperkte steekproef van verhoren uit andere regio's.

Bovenstaande gegevens zijn niet volledig, maar bieden wel goede aanknopingspunten voor een inschatting van de gemiddelde verhoorduur te berekenen op basis van de wel beschikbare gegevens. Figuur 1 geeft een schematische weergave van de beoogde analyse.

Voor de berekening van de verhoorduur gaan wij uit van de ons ter beschikking gestelde gegevensbestanden zoals hierboven genoemd. Deze bestanden kennen mogelijk enige overlap in zaken en verhoren; op korte termijn was alleen een afzonderlijke analyse van bestanden haalbaar in verband met de complexiteit van de

koppeling en de verschillende aard van de beschikbare gegevens. Elk van de gegevensbestanden kent zowel mogelijkheden als beperkingen waarmee rekening gehouden moet worden. In dit memo presenteren wij de resultaten van de analyses en voorzien die van een verantwoording van de daarin gemaakte keuzes.

Figuur 1. Schematische weergave van de analyse

3. Gegevens uit BVH

Op basis van BVH zijn verhoorden berekend, waarbij wij vooraf de volgende opmerkingen maken:

- De duur van het verhoor kan in BVH geregistreerd worden. Voor ongeveer een kwart van de zaken is een verhoorduur bekend, voor de overige zaken niet. Deze verhooren zijn voor analyse nagelopen op bruikbaarheid van de informatie (zie paragraaf 2.3 voor een verantwoording).
- Het gaat met het oog op de aanwezigheid van de raadsman primair om VH-waardige feiten. Voor BVH maken wij op basis van een vertaaltabel voor 98% van de verhooren onderscheid naar 12 jaar plus feiten, 6 tot 12 jaar feiten, overige VH feiten en niet VH feiten.
- Aangehouden verdachten. In BVH is het mogelijk om te registreren of het om een aangehouden of ontboden verdachte gaat. Deze registratie is echter niet volledig; voor tweederde van de verhooren in BVH is duidelijk dat het om een aangehouden verdachte gaat. Een uitsplitsing naar aangehouden verdachten kan worden gemaakt voor zover bekend.
- Idealiter berekenen we het aantal verhooren per verdachte per zaak en de totale duur van deze verhooren in de piketfase. Een benadering hiervoor is te kijken naar het aantal en de duur van de verhooren binnen 3 dagen en 15 uur na de start van het eerste verhoor. Een complicerende factor is dat voor veel verhooren geen duur van het verhoor bekend is. Daardoor bleek alleen voor een relatief beperkt aantal zaken de totale verhoorduur in de piketfase te berekenen. Daarnaast is, in het geval van een ontbrekende verhoorduur, de mogelijke overlap met andere bekende verhooren niet volledig vast te stellen (zie ook punt a) en wordt mogelijk het gemiddelde aantal verhooren wat overschat.

Hieronder gaan wij achtereenvolgens in op de duur van het eerste verhoor en het aantal verhoren in de piketfase.

3.1 Duur van het verhoor

Analyse van gegevens van eerste verhoren per verdachte uit BVH laat zien dat er een grote variatie is in de verhoorduur (zie tabel 1). Daarbij maakt de categorie van het feit verschil: de aanwezigheid van de raadsman wordt financieel tegemoet gekomen bij VH-waardige feiten. Dit betreft categorie A-zaken: 12 jaar plus feiten; en categorie B-zaken: bestaande uit 6 tot 12 jaar feiten en overige VH-feiten.

Per categorie zaken zien we het volgende beeld:

- Bij aangehouden verdachten van 12-jaars plus feiten (de categorie A-zaken¹), een relatief kleine stroom zaken, is een gemiddelde verhoorduur gevonden van **83 minuten per verhoor**. In de helft van de verhoren bedraagt dit tussen de 41 en 120 minuten. Meer dan 357 minuten (bijna zes uur) geldt in deze categorie als een statistische uitbijter. Het weglaten van verhoren korter dan 5 minuten en langer dan 480 minuten heeft een klein effect op het gemiddelde: 84 minuten per verhoor (zie ook tabel 1). Als we de verhoren korter dan 15 minuten weglaten (niet weergegeven in tabel 1), dan is het gemiddelde 89 minuten (N=174).
- Overige VH feiten en 6 tot 12 jaar feiten (samen de categorie B-zaken) zijn de meest voorkomende feiten. De gewogen gemiddelde duur is **49 minuten per verhoor**. Voor overige VH feiten gaat het gemiddeld om 48 minuten bij 6 tot 12 jaar feiten om gemiddeld 53 minuten. Bij de helft van deze verhoren bedraagt de verhoorduur tussen de 30 en 60 minuten. Meer dan 150 minuten (ruim 2,5 uur) geldt in deze categorie als een statistische uitbijter. Het weglaten van verhoren korter dan 5 minuten en langer dan 480 minuten heeft nauwelijks effect op het gemiddelde (nog steeds gemiddeld 49 minuten). Als we de verhoren korter dan 15 minuten weglaten (niet weergegeven in tabel 1), dan is het gemiddelde 53 minuten (N=4.970).

BVH eerste verhoor: duur in minuten										
categorie feit	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij **	duur tussen 5 en 480 minuten gemiddelde	N
A: 12 jaar plus	83	1	41	60	120	305	189	357	84	187
B: Gewogen gemiddelde	49						5.591		49	5.538
B: 6 tot 12 jaar	53	5	30	49	60	338	701	150	53	701
B: Overig VH	48	1	30	45	60	755	4.890	150	48	4.837
C: Niet VH	36	1	15	30	49	801	1.376	149	37	1.312
Onbekend	47	1	20	39	60	180	168	180	47	167

* Een deel van de ontboden verdachten is tevens aangehouden. Deze verhoren tellen zowel bij aangehouden als ontboden mee.

** Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 1. Overzicht van verhoorduur bij het eerste verhoor naar aangehouden of ontboden verdachten en categorie feit

Voor het interpreteren van de gemiddelde verhoorduur is het volgende van belang:

- De verhoren die korter duren dan 15 minuten (veelal tussen de 5 en 15 minuten) kunnen zogenaamde 'IVS verhoren' zijn. Deze duren kort en hebben een minder inhoudelijk karakter.
- Voor het registreren van de eindtijd van het verhoor bestaan in de praktijk twee werkwijzen naast elkaar: de eindtijd is ingevuld na het lezen van en reageren op het PV verhoor (door de raadsman of als

¹ Het is vanuit de beschikbare gegevens niet mogelijk om zedenzaken met een strafdreiging van maximaal minder dan 12 jaar, en zaken waarin sprake is van een kwetsbare verdachte mee te nemen in de categorie A-zaken.

deze er niet bij is door de verdachte) of ervoor. Hoe vaak de ene en de andere werkwijze voorkomt, is op dit moment niet vast te stellen.

3.2 Piketfase

Deze analyse richt zich in het bijzonder op de piketfase. Om te bepalen of een verhoor in de piketfase heeft plaatsgevonden, is gekeken naar de periode van 3 dagen en 15 uur na de start van het eerste verhoor van de verdachte in de betreffende zaak². Van de bekende verhoren in BVH heeft 98% betrekking op de piketfase.

3.2.1 Gemiddeld aantal verhoren per zaak in de piketfase

In ruim tweederde van de zaken in BVH is per verdachte 1 verhoor bekend in de piketfase (tabel 2).

Gemiddeld gaat het om ongeveer **1,5 verhoor per zaak in de piketfase** (zie tabel 3), maar **categorie A-zaken** (12 jaar plus zaken samen) gaat het om gemiddeld **1,8 verhoren** in de piketfase. Voor **categorie B-zaken** (6 tot 12 jaar en overig VH) gaat het om een gewogen gemiddelde **1,5 verhoren** in piketfase. Een aantal van 5 of meer verhoren in de piketfase komt in minder dan 1 procent van de zaken voor.

Het gemiddelde aantal verhoren per zaak in de piketfase berekenen we hier op basis van het aantal geregistreerde verhoren in BVH. Als de registratie van verhoren een vervolg krijgt in een ander registratiesysteem (SumMIT) en deze verhoren plaats vinden in de piketfase, dan is het werkelijk aantal verhoren (binnen de piketfase) hoger dan hier weergegeven. In de overall analyse (zie hoofdstuk 8) corrigeren we hiervoor.

Aantal verhoren per categorie feit												
Aantal verhoren BVH per zaak	12 jaar plus		6 tot 12 jaar		Overig VH		Niet VH		Onbekend		Totaal	
1	513	56%	1.659	53%	12.118	67%	3.596	92%	464	96%	18.350	69%
2	184	20%	772	25%	3.699	21%	225	6%	13	3%	4.893	19%
3	141	16%	529	17%	1.769	10%	67	2%	7	1%	2.513	10%
4	49	5%	134	4%	325	2%	9	0%	1	0%	518	2%
5 of meer	21	2%	32	1%	80	0%	1	0%	0	0%	134	1%
Totaal	908	100%	3.126	100%	17.991	100%	3.898	100%	485	100%	26.408	100%

Tabel 2. Aantal geregistreerde verhoren in piketfase in BVH

BVH piketfase: aantal verhoren								
categorie feit	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *
A: 12 jaar plus	1,8	1	1	1	2	6	908	5
B: Gewogen gemiddelde	1,5						21.117	
B: 6 tot 12 jaar	1,8	1	1	1	2	8	3.126	5
B: Overig VH	1,5	1	1	1	2	7	17.991	5
C: Niet VH	1,1	1	1	1	1	5	3.898	1
Onbekend	1,1	1	1	1	1	4	485	1

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 3. Aantal verhoren in piketfase naar categorie feit in BVH

3.2.2 Geschatte gemiddelde totale verhoorduur in de piketfase per zaak

De **totale verhoorduur in de piketfase** is weergegeven in tabel 4. Dit gemiddelde is niet gecorrigeerd voor een eventueel afwijkende verdeling over het type zaken en/of de kans dat een raadsman aanwezig is bij het

² In de BVH gegevens die wij tot onze beschikking hebben voor de analyse is geen exacte indicatie voor piketfase voor handen. Daarom is een raming gemaakt op basis van een periode van 3 dagen en 15 uur vanaf het begin van het eerste verhoor. Deze periode is afgeleid van de termijn voor voorgeleiding aan de rechter-commissaris.

verhoor. Voor 12 jaar plus feiten (**categorie A-zaken**) is dit **gemiddeld 147 minuten (ruim twee en een half uur)** en voor de **categorie B-zaken** is dit **gemiddeld 74 minuten** (bijna een uur en een kwartier). Dit laatste getal is een gewogen gemiddelde van de gemiddelde totale verhoorduur voor 6 tot 12 jaar feiten (94 minuten) en overige VH-feiten (71 minuten). Deze gemiddelden zijn mogelijk een lichte onderschatting (zie paragraaf 3.2.3 voor een korte toelichting hierop).

BVH piketfase: raming gemiddelde totale verhoorduur piketfase				
categorie feit	aantal verhoren	minuten per verhoor	aantal x minuten	aantal zaken
A: 12 jaar plus	1,8	83	147	908
B: Gewogen gemiddelde	1,5	49	74	21.117
B: 6 tot 12 jaar	1,8	53	94	3.126
B: Overig VH	1,5	48	71	17.991
C: Niet VH	1,1	36	40	3.898
Onbekend	1,1	47	50	485

* uitgangspunt is de duur van het eerste verhoor

Tabel 4. Raming gemiddelde totale verhoorduur in de piketfase

3.2.3 Toetsing of de benadering gemiddelde verhoorduur * gemiddeld aantal verhoren plausibel is

Voor een deel van de zaken in BVH is voor alle in de piketfase gehouden verhoren de duur geregistreerd (zie tabel 5). Bij zaken met twee verhoren in piketfase blijkt de totale verhoorduur iets meer dan twee keer zo lang (97 minuten versus 2 maal 47 = 94 minuten).³ Op basis van deze (beperkte) gegevens lijkt een raming van de totale verhoorduur in de piketfase op basis van gemiddelde aantallen verhoren en de gemiddelde duur van het eerste verhoor plausibel, zij het dat dit een lichte onderschatting van de totale verhoorduur lijkt op te leveren.

BVH piketfase: totale duur in minuten van de verhoren gezamenlijk								
Aantal verhoren in piketfase	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *
1 verhoor	48	1	27	42	60	801	5.799	159
2 verhoren	97	11	55	87	124	381	162	331

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 5. Totale duur van de verhoren in de piketfase naar het aantal verhoren.

Daarnaast geldt dat als de registratie van verhoren een vervolg krijgt in een ander registratiesysteem (SumMIT) en deze verhoren plaats vinden in de piketfase, dan is het werkelijk aantal verhoren (binnen de piketfase) hoger dan hier weergegeven. Daarvoor hebben we eerst inzicht nodig in de aantallen verhoren in de piketfase in SumMIT (zie hoofdstuk 5). In de overall analyse (zie hoofdstuk 8) corrigeren we voor het gemiddelde aantal verhoren in de piketfase.

3.3 Aanwezigheid raadsman

De tekst van het PV verhoor geeft een indicatie of er een raadsman aanwezig was bij het verhoor. In totaal zijn 3.779 verhoren handmatig gescoord op aanwezigheid van de raadsman op basis van tekstfragmenten in het PV verhoor. Voor ongeveer driekwart van de zaken bleek dat voldoende informatie op te leveren over de rol van de raadsman. In 37% van de verhoren bleek de raadsman vooraf te zijn geconsulteerd en in 17% van de verhoren was de raadsman ook aanwezig bij het verhoor. Wanneer verhoren waarbij het onbekend is of de

³ Gegevens over zaken met drie of meer verhoren zijn te beperkt (voor één of meer verhoren is op basis van registratiegegevens geen verhoorduur bekend) om een goede berekening van de totale verhoorduur te maken voor deze zaken.

raadsman betrokken is buiten beschouwing gelaten worden, gaat het om respectievelijk 50% consultatie en 22% aanwezigheid bij verhoor.

BVH: betrokkenheid raadsman	Consultatie			Verhoor		
	Aantal	%	% van bekend	Aantal	%	% van bekend
Ja,	1.391	37	50	647	17	22
Nee, maar wel gewenst	6	0	0	64	2	2
Nee	1.393	37	50	2.238	59	76
Onbekend	989	26		830	22	
Totaal	3.779	100		3.779	100	

Tabel 6. Consultatie en aanwezigheid van de raadsman op basis van codering tekstfragmenten PV verhoor.

Voor een deel van de verhoren waarbij de advocaat aanwezig was, is bekend wat de duur van het verhoor is. **De verhoorduur in aanwezigheid van de raadsman (zoals vastgesteld op basis van de tekstfragmenten) is op basis van de registratie in BVH gemiddeld 53 minuten.** Dit is wat hoger dan de verhoorduur bij verhoren waarbij uit tekstfragmenten blijkt dat er geen advocaat aanwezig was (gemiddeld 42 minuten). Dit kan deels worden verklaard doordat advocaten vaker bij 12 jaar plus feiten (A zaken) aanwezig zijn (27% raadsman aanwezig, versus 17% gemiddeld), waarbij ook het verhoor gemiddeld langer duurt. Daarnaast zitten tussen de zaken waarbij de advocaat niet aanwezig is ook de nodige categorie C-zaken.

Wanneer we rekening houden met de verdeling in type zaken resteert een verschil van 5 minuten langere verhoorduur indien een advocaat aanwezig is, wat statistisch gezien beperkt is doordat er veel verschil bestaat tussen de afzonderlijke verhoren. Dit verschil is echter niet statistisch significant ($p = 0,642$). Dit is een punt om verder te volgen. Een langere periode en groter aantal verhoren waarbij aanwezigheid van de advocaat bekend is kunnen hier in de toekomst nog meer inzicht in geven.

BVH: duur in minuten										
Raadsman aanwezig	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij**	duur tussen 15 en 480 minuten gemiddelde	N
Ja	53	2	30	49	60	180	137	150	55	129
Nee, maar wel gewenst	48	6	15	40	82	90	7	283	63	5
Nee	42	1	23	36	60	247	479	171	48	399
Onbekend	37	1	15	30	55	180	185	175	47	138
Totaal	43	1	25	38	60	247	808	165	49	671

Tabel 7. Verhoorduur naar aanwezigheid raadsman bij verhoor op basis van codering tekstfragmenten PV verhoor.

3.4 Verantwoording

De toegepaste bewerkingen met betrekking tot de BVH gegevens zijn als volgt:

- Er waren in totaal 39.622 verhoren geregistreerd in BVH in de meetperiode (1 maart tot en met 15 april 2016), daarvan is bij 9.229 (23%) een verhoorduur bekend op basis van registratie.
- Een beperkt aantal verhoren heeft in BVH een onwaarschijnlijk lange geregistreerde duur door kennelijke registratiefouten. Op basis van de maximale ophoudduur van de politie gaan wij uit van een maximale duur van 15 uur voor een verhoor.⁴ Op basis van dit criterium zijn geen verhoren van de analyse uitgesloten aangezien in de onderzochte periode dergelijke verhoren niet zijn geregistreerd.

⁴ De politie mag iemand in eerste instantie 6 uur vasthouden voor verhoor. Wanneer iemand na 18 uur 's avonds wordt verhoord, wordt dat maximaal 15 uur (6 uur regulier + uren tussen 12 uur 's nachts en 9 uur 's ochtends). De nachtelijke uren mogen echter ook gebruikt worden voor verhoor. Bron:

- c. Verhoren die dubbel voorkomen in het bestand (dezelfde zaak met dezelfde verdachte op hetzelfde tijdstip) zijn ontdubbeld.
- i. Er zijn 229 dubbele verhooren verwijderd met dezelfde verhoorduur (voor dubbele verhooren die betrekking hebben op verschillende categorieën feiten (A/B/C) in dezelfde zaak is de zwaarste categorie meegenomen).
  - ii. Daarnaast zijn 24 dubbele voorkomende verhooren verwijderd waarvan de duur onbekend is, maar de duur in het gelijktijdig geregistreerde verhoor wel bekend is.
  - iii. Er zijn 38 dubbele verhooren verwijderd met een verschillende verhoorduur, daarbij is het verhoor met de langst bekende verhoorduur behouden.
  - iv. Er zijn overlappende verhooren geregistreerd: 406 vervolghooren die starten voordat het voorgaande verhoor is afgelopen. Van 377 van deze overlappende vervolghooren is geen verhoorduur bekend. Deze verhooren beschouwen we voor de berekening als een en hetzelfde verhoor en het overlappende vervolghoor zonder bekende duur is verwijderd. Daarnaast zijn er 11 verhooren geregistreerd die geheel binnen de verhoorduur vallen van het op basis van de starttijd voorgaande geregistreerde verhoor. Deze zijn verhooren zijn kennelijk dubbel geregistreerd en verwijderd voor de analyse. Bij 54 verhooren is sprake van overlap waarbij het tweede geregistreerde verhoor langer duurt. Deze verhooren zijn voor de analyse als één verhoor beschouwd met de eindtijd van het tweede verhoor.

4. Gegevens uit AVR

Op basis van AVR zijn over de meetperiode (1 maart tot en met 15 april 2016) gegevens bekend over de geregistreerde opnameduur door apparatuur voor audio- en/of videoregistratie. Hierbij maken wij de volgende opmerkingen vooraf:

- a. Audio- of videoregistratie van verhooren (AVR) vindt plaats bij relatief zwaardere zaken, de meeste verhooren worden niet in AVR zijn opgenomen. AVR is een opnamesysteem en geen registratiesysteem. AVR verhooren moeten in principe geregistreerd staan in BVH en/of SummIT, al is de koppeling op casusniveau voor ons niet altijd traceerbaar.
- b. Op basis van AVR is de duur van het verhoor relatief goed bekend. Alle verhooren zijn voorzien van een begin- en een eindtijd op basis van registratie. Het is echter mogelijk dat een verhoor in meerdere delen is opgenomen of dat de opnameapparatuur langer aan heeft gestaan dan het verhoor werkelijk heeft geduurd.
- c. In AVR is op basis van door de politie aangeleverde vertaaltabel een uitsplitsing te maken naar zwaarte van de zaak.
- d. In AVR is een indicatie beschikbaar of er een raadsman aanwezig was bij het verhoor. Het is niet geheel duidelijk hoe volledig deze registratie is, het gaat om beperkte aantallen. Berekeningen van verhoorduur op basis van AVR zijn door ons nog niet eerder uitgevoerd en vergen daarmee extra aandacht voor de juiste interpretatie. Zo is niet duidelijk in welke mate de gegevens herkend worden door experts uit het veld.

4.1 Gemiddelde verhoorduur

De gemiddelde verhoorduur in het AVR bestand is voor categorie A- en B-zaken beide 121 minuten (zie tabel 8). Tevens hebben we de duur van het verhoor uitgesplitst naar type feit. Hieruit komt naar voren dat de gemiddelde duur van het verhoor voor de verschillende categorieën feiten nauwelijks van elkaar verschilt. Het weglaten van verhoren korter dan 5 minuten en langer dan 480 minuten heeft een klein effect op het gemiddelde: 114 minuten per verhoor (zie ook tabel 1) voor zowel categorie A- als B-zaken. Als we de verhoren korter dan 15 minuten weglaten (niet weergegeven in tabel 8), dan is het gemiddelde 118 minuten voor categorie A-zaken (N=834) en 117 minuten voor categorie B-zaken (N=962).

AVR verhoor: duur in minuten										
Categorie feit	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *	duur tussen 5 en 480 minuten gemiddelde	N
A: 12 jaar plus	121	1	50	94	151	720	889	454	114	865
B: Gewogen gemiddelde	121	1	51	93	156	720	1.010	471	114	989
B: 6 tot 12 jaar	121	1	51	93	156	720	1.010	471	114	989
B: Overig VH							0			0
C: Niet VH	120	3	50	95	154	720	325	466	114	318
Onbekend	109	1	38	72	122	720	218	374	89	206

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 8. Overzicht van verhoorduur gesplitst naar categorie feit.

Voor een beperkt aantal zaken is op basis van de AVR gegevens bekend dat een raadsman aanwezig was, het gaat om 7% van de verhoren. Verhoren in aanwezigheid van de raadsman duren gemiddeld 6 minuten langer dan wanneer geen raadsman aanwezig is. Dit verschil is niet statistisch significant ($p = 0,513$).

AVR verhoor: duur in minuten										
Raadsman aanwezig	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *	duur tussen 5 en 480 minuten gemiddelde	N
Nee	119	1	49	91	151	720	2.259	457	111	2.198
Ja	125	6	56	92	154	720	183	448	116	180

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 9. Overzicht van verhoorduur naar aanwezigheid van raadsman.

4.2 Piketfase

Deze analyse richt zich in het bijzonder op de piketfase. Om te bepalen of een verhoor in de piketfase heeft plaatsgevonden, is gekeken naar de periode van 3 dagen en 15 uur na de start van het eerste verhoor van de verdachte in de betreffende zaak⁵. Van de bekende verhoren in AVR heeft 91% binnen deze periode plaats gevonden.

4.2.1 Gemiddeld aantal verhoren per zaak in de piketfase

Gemiddeld zijn er per verdachte per zaak 1,6 verhoren bekend in AVR binnen de piketfase. Voor feiten die niet VH waardig zijn of waarvan de zaakswaarte niet kon worden vastgesteld is dit aantal met 1,4 tot 1,5 verhoren iets lager.

⁵ In de AVR gegevens die wij tot onze beschikking hebben voor de analyse is geen exacte indicatie voor piketfase voor handen. Daarom is een raming gemaakt op basis van een periode van 3 dagen en 15 uur vanaf het begin van het eerste verhoor. Deze periode is afgeleid van de termijn voor voorgeleiding aan de rechter-commissaris.

AVR verhoor: aantal verhoren in piketfase								
Categorie feit	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *
A: 12 jaar plus	1,6	1,0	1,0	1,0	2,0	6,0	522	5
B: Gewogen gemiddelde	1,7	1,0	1,0	1,0	2,0	10,0	570	5
B: 6 tot 12 jaar	1,7	1,0	1,0	1,0	2,0	10,0	570	5
B: Overig VH							0	
C: Niet VH	1,4	1,0	1,0	1,0	2,0	11,0	219	5
Onbekend	1,5	1,0	1,0	1,0	2,0	5,0	139	5

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 10. Aantal verhoren in AVR in piketfase naar categorie feit.

De verhoren die in de AVR-gegevens voorkomen, komen als verhoor (met of zonder geregistreeerde verhoorduur) ook terug in BVH.

4.2.2 Gemiddelde totale verhoorduur in de piketfase

Op basis van het gemiddelde aantal verhoren en de duur van deze verhoren, zoals hierboven beschreven, kan een raming gemaakt worden van de totale gemiddelde verhoorduur in de piketfase. Tabel 11 geeft een overzicht van deze raming. **Naar schatting is de gemiddelde verhoorduur in de piketfase als geheel op basis van AVR gegevens ongeveer 192 minuten voor A zaken en 207 minuten voor B zaken.**

AVR piketfase: raming gemiddelde totale verhoorduur piketfase				
Categorie feit	aantal verhoren	minuten per verhoor *	aantal x minuten	aantal zaken
A: 12 jaar plus	1,6	121	192	522
B: Gewogen gemiddelde	1,7	121	207	570
B: 6 tot 12 jaar	1,7	121	207	570
B: Overig VH				
C: Niet VH	1,4	120	170	219
Onbekend	1,5	109	161	139

Tabel 11. Raming gemiddelde totale verhoorduur in piketfase op basis van AVR

4.2.3 Toetsing of benadering gemiddelde verhoorduur plausibel is.

Voor een belangrijk deel van de zaken in AVR is de geregistreeerde verhoorduur bekend. Dit biedt de mogelijkheid om voor deze zaken een berekening te maken van de totale verhoorduur van verhoren binnen de piketfase. Tabel 12 geeft een overzicht van de resultaten. Qua orde grootte komt de berekende gemiddelde verhoorduur in piketfase uit op vergelijkbare resultaten als in de vorige paragraaf; de verschillen in benaderingswijze gaan om enkele minuten per zaak.

AVR verhoor: totale verhoorduur in piketfase								
Categorie feit	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *
A: 12 jaar plus	190	1	68	129	245	1.235	501	776
B: Gewogen gemiddelde	210	1	75	140	261	1.891	540	819
B: 6 tot 12 jaar	210	1	75	140	261	1.891	540	819
B: Overig VH							0	
C: Niet VH	171	3	71	117	206	1.371	203	611
Onbekend	168	2	52	98	179	2.334	131	560

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 12. Gemiddelde totale verhoorduur per zaak in piketfase (voor zover bekend uit registraties).

4.3 Verantwoording

De toegepaste bewerkingen met betrekking tot de AVR gegevens zijn als volgt:

- a. In AVR zijn over de meetperiode (1 maart tot en met 15 april 2016) totaal 2.557 verhoren van verdachten bekend. Er komen geen dubbele verhoren voor, alle verhoren zijn uniek op basis van het nummer van de zaak, de locatie van verhoor en het starttijdstip.
- b. Op basis van de maximale ophoudduur van de politie gaan wij uit van een maximale duur van 15 uur voor een verhoor. In AVR zijn geen verhoren bekend met een duur van meer dan 15 uur. In 9 gevallen is de geregistreerde verhoorduur korter dan 1 minuut, deze verhoren zijn eveneens buiten de analyse gehouden.
- c. In AVR zijn 106 mobiele verhoren bekend. Deze verhoren zijn later ingespoeld in een verhooruimte, de verhoorduur is daardoor niet geheel betrouwbaar. De mobiele verhoren zijn daarom uit de analyse gelaten.

5. Gegevens uit SummIT

Op basis van gegevens uit SummIT zijn verhoorduren berekend, waarbij wij vooraf de volgende opmerkingen maken:

- a. We hebben alleen van de eenheid Amsterdam en de regio Oost-Nederland bestanden ontvangen die zich lenen voor kwantitatieve analyse. Van de regio Limburg, Zuid-West Brabant, Rotterdam en de Dienst Landelijke Recherche (DLR) hebben we kleine bestanden ontvangen met beperkte informatie van maximaal 10 verhoren. De gegevens geven een indicatie van de verhoren in SummIT op basis van diverse regio's, maar geven geen volledig landelijk beeld.
- b. Uit de ons beschikbare SummIT gegevens blijkt dat slechts een klein aantal verhoren in de piketfase plaatsvindt. We hebben er daarom voor gekozen de uitsplitsingen (zoals aanwezigheid raadsman) voor het totaal aantal verhoren te laten zien, en ons dus niet beperkt tot de verhoren in de piketfase.
- c. In de SummIT gegevens is niet altijd eenduidig vast te stellen om het hoeveelste verhoor het gaat. Ook is niet geheel duidelijk of het gaat om aantal verhoren per verdachte of per zaak. We geven daarom het aantal verhoren per zaak weer. Het is mogelijk dat in een zaak meerdere verdachten worden verhoord.

5.1 Duur van het verhoor

Analyse van gegevens van verhoren uit SummIT van Amsterdam en Oost-Nederland laat zien dat er een behoorlijke variatie is in de verhoorduur (zie tabel 13). Gemiddeld gaat het om **114 minuten** over de totaal 169 verhoren waarvan een geregistreerde verhoorduur uit SummIT bekend is. Wanneer verhoren korter dan 5 minuten of langer dan 8 uur (480 minuten) buiten beschouwing worden gelaten is de gemiddelde duur 105 minuten.⁶

⁶ In de kleine bestanden van Rotterdam, Zuid-West Brabant en DLR ligt de gemiddelde verhoorduur lager: tussen de 75-95 minuten. Maar vanwege de kleine omvang van deze bestanden is dit beperkt betrouwbaar.

Van de verhoren is slechts een beperkt aantal (21) verhoren in de piketfase. In de piketfase lijkt het verhoor met 92 minuten gemiddeld 20 minuten korter te duren dan verhoren na de piketfase. De nauwkeurigheid van het gemiddelde is echter beperkt door het lage aantal observaties.

Verder zien we dat de verhoren waarbij een raadsman aanwezig is gemiddeld 12 minuten langer duren dan verhoren waarbij geen raadsman aanwezig is. Verder valt op dat in ruim de helft van de gevallen waar geen raadsman aanwezig is bij het verhoor deze aanvankelijk wel gevraagd is.

Uit de SumMIT gegevens blijkt dat het grootste deel van de verhoren in SumMIT worden gevoerd over feiten gepleegd in categorie A (12 jaars plus feiten), de andere feiten (B) zijn overige VH waardige feiten. Het verschil in verhoorduur tussen de categorieën lijkt beperkt, maar is voor categorie B door de lage aantallen moeilijk betrouwbaar vast te stellen. Tot slot geven we de gemiddelde verhoorduur weer per regio. In Oost-Nederland lijkt de gemiddelde verhoorduur iets langer te zijn dan in Amsterdam. Maar door het beperkt aantal waarnemingen in Amsterdam (n=25) kunnen we hier geen stellige uitspraken over doen.

Verhoorduur Summit (in minuten)											
		gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij **	duur tussen 5 en 480 min. gemiddelde	N
Totaal		114	0	45	85	150	600	169	465	105	163
Categorie feit	12 jaar plus (A)	111	5	45	85	150	519	144	463	105	142
	Overig VH (B)	124	10	40	65	160	600	20	520	99	19
Piketfase	ja	92	28	45	80	120	240	21	345	92	21
	nee	112	8	45	83	148	600	125	457	104	123
Aanwezigheid raadsman	ja	121	5	45	90	159	600	83	501	110	81
	nee	109	5	45	80	135	519	82	405	99	80
	waarvan, wel gevraagd	125	5	51	90	158	519	43	479	106	41
Regio	Amsterdam	105	24	47	87	140	260	25	419	105	25
	Oost-Nederland	117	0	43	85	151	600	134	475	106	128

** Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 13. Overzicht verhoorduur op basis van SumMIT gegevens

5.2 Aantal verhoren in piketfase per zaak

Zoals vooraf al benoemd zijn er in de ons beschikbare SumMIT gegevens slechts een beperkt aantal zaken (14 in totaal) met verhoren in de piketfase. Dit betekent dat de uitspraken die we kunnen doen over het aantal verhoren per zaak beperkt betrouwbaar zijn. Tabel 14 geeft het aantal verhoren weer per zaak. In de meeste zaken wordt in de piketfase slechts één verhoor afgenomen. In een enkel geval zijn twee of drie verhoren uitgevoerd. Er is één geval waarbij vier verhoren zijn afgenomen. Gemiddeld komen we op **1,8 verhoren per zaak** in SumMIT. Het was hier niet mogelijk te onderscheiden naar verhoren per zaak per persoon. Het is dus goed mogelijk dat in geval van meerdere verhoren ook meerdere verdachten zijn gehoord en daardoor sprake is van een overschatting van het gemiddelde aantal verhoren in piketfase.

Summit aantal verhoren in piketfase			Gemiddeld aantal verhoren per zaak
Aantal per zaak	N zaken	N verhoren	
1	8	8	
2	2	4	
3	3	9	
4	1	4	
5			
Totaal	14	25	1,79

Tabel 14. Aantal verhoren in piketfase per zaak

Voor een nauwkeuriger beeld vanuit SumMIT van het aantal verhoren per verdachte in de piketfase en de duur van deze verhoren is informatie over een groter aantal zaken wenselijk.

6. Gegevens van de BOD'en

Op basis van de gegevens van de BOD'en zijn verhoorduren berekend, waarbij wij vooraf de volgende opmerkingen maken:

- Het aantal verhoren door de BOD'en dat beschikbaar was voor analyse is beperkt (86 in totaal), dit betekent dat de uitkomsten met voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden.
- Het aantal verhoren per verdachte in piketfase is vooralsnog moeilijk vast te stellen. Voor de verhoren is aangegeven of deze verhoren in de periode voor of na IVS hebben plaatsgevonden, maar de vulling van deze variabele is beperkt.
- De zaken zijn niet gecategoriseerd naar zwaarte van het feit, maar navraag bij de BOD'en leert dat het overgrote deel B zaken betreft.

6.1 Gemiddelde verhoorduur

De **gemiddelde verhoorduur bedraagt 178 minuten** (tabel 15), wanneer extreem korte (minder dan een 5 minuten) en extreem lange verhoren (meer dan 8 uur) uit de analyse worden gelaten is het gemiddelde 163 minuten. De verhoren waar een raadsman aanwezig is, lijken iets korter te duren dan de verhoren waar de raadsman niet aanwezig is, dit verschil is echter niet statistisch significant.

BOD-en: duur in minuten										
Raadsman aanwezig	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *	duur tussen 5 en 480 minuten gemiddelde	N
Nee	183	3	90	135	240	646	53	690	158	47
Ja	169	15	101	140	227	405	33	605	169	33
Totaal	178	3	93	138	240	646	86	681	163	80

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 15. Overzicht van verhoorduur op basis van BOD'en registratie, uitgesplitste naar de aanwezigheid van raadsman.

Uit de registratie blijkt dat advocaten zijn in ongeveer 41% van de verhoren bij de BOD'en aanwezig zijn.

6.2 Piketfase

Voor 53 verhoren is af te leiden of deze in de piketfase of daarna hebben plaatsgevonden. Van deze verhoren vond 43% plaats in de piketfase (tot en met IVS) en 57% in de fase na IVS. De verhoren in piketfase duren met 192 minuten gemiddeld genomen enkele minuten langer dan andere verhoren (zie tabel 16); dit verschil is echter niet statistisch significant.

BOD-en: duur in minuten										
Piket fase	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *	duur tussen 5 en 480 minuten gemiddelde	N
Ja	192	3	100	153	237	646	23	648	179	21
Nee	180	15	75	128	280	550	29	895	167	28
Onbekend	166	5	86	138	226	511	34	646	147	31
Totaal	178	3	93	138	240	646	86	681	163	80

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 16. Uitsplitsing van verhoorduur naar piketfase

Er zijn in totaal 5 zaken bekend waarvan in de registratie is aangegeven dat de verhoren in de piketfase zijn gehouden. Dit aantal zaken is eigenlijk te beperkt om tot een betrouwbare schatting van het aantal verhoren in de piketfase. Voor de 5 bekende zaken is een gemiddelde gevonden van 4,6 verhoren in de piketfase. Er is echter nader onderzoek nodig naar meer zaken om dit eerst beeld te toetsen en een betrouwbaar beeld van het aantal verhoren in piketfase te verkrijgen.

6.3 Verantwoording

De toegepaste bewerkingen met betrekking tot de gegevens van de BOD'en zijn als volgt:

- a. In het bestand van de BOD'en zijn over de meetperiode (1 maart tot en met 15 april 2016) totaal 86 verhoren van verdachten bekend.
- b. Voor de advocaat is soms aangegeven dat deze voor een deel van het verhoor aanwezig was. In die gevallen rekenen wij echter wel met de gehele verhoorduur.
- c. Bij de verhoorduur is ook aangegeven of een verhoor is onderbroken en hoe lang deze onderbreking is geweest. Bij de berekening van de verhoorduur hebben we de tijd van de onderbreking meegenomen in de totale verhoorduur. Dit is analoog aan berekeningen op basis van BVH of AVR waarbij ook de gehele verhoorduur in de berekening is betrokken en onderbrekingen van verhoor onbekend zijn. Daarnaast verwachten wij niet dat een advocaat tussentijds vertrekt, wanneer de onderbreking een korte tijdsduur kent.

7. Gegevens van de KMar

Op basis van gegevens van de KMar bekend over verhoren, waarbij wij vooraf de volgende opmerkingen maken:

- a. Voor de verhoren zijn alleen de begintijdstippen geregistreerd waardoor het niet mogelijk is om de verhoorduur te berekenen. Wel kan het aantal verhoren worden weergegeven waar een raadsman bij aanwezig was.
- b. In de gegevens van de KMar is aangegeven of een raadsman aanwezig was en als het hij niet aanwezig was wat de reden daarvan was. Voor een aantal verhoren is de aanwezigheid van de raadsman niet bekend of niet geregistreerd.
- c. De variabele type zaak is beperkt gevuld en een uitsplitsing kan daarom voor een deel van de aangeleverde gegevens worden uitgevoerd.
- d. Het aantal verhoren in piketfase per verdachte kan niet exact worden vastgesteld. In de beschikbare informatie is niet duidelijk of in een zaak meerdere verdachten betrokken zijn. Gekozen is voor een benadering met het aantal verhoren in een periode van 3 dagen en 15 uur (analoog aan de methode voor BVH en AVR), waarbij de verhoren van alle verdachten samen worden genomen.

7.1 Aantal zaken waar een raadsman aanwezig is

In tabel 17 is aangegeven voor hoeveel zaken een raadsman aanwezig is en als hij niet aanwezig was en wat de reden was. Voor ongeveer drie van de tien zaken is een raadsman aanwezig, gebaseerd op het aantal zaken waarvan bekend was of er een raadsman aanwezig was.

Raadsman aanwezig	Aantal	%	% excl. onbekend en niet vermeld
Ja	274	27%	31%
Nee	613	60%	69%
- doet afstand	573	93%	
- raadsman geeft aan niet aanwezig te zijn	27	4%	
- overige redenen	13	2%	
Onbekend of niet vermeld	143	14%	n.v.t.
Totaal	1.030	100%	100%

Tabel 17. Overzicht van de aanwezigheid van de raadsman op basis van KMar registratie, uitgesplitst naar de reden van afwezigheid van raadsman

In tabel 18 hebben we de aanwezigheid van de raadsman uitgesplitst naar het type zaak voor zover dit bekend is. Daaruit blijkt dat ongeveer 45% van categorie B-zaken een advocaat aanwezig is en in 18% van categorie C-zaken. Voor categorie A-zaken lijkt het percentage hoger, maar kan door de kleine aantallen geen nauwkeurige berekening gemaakt worden.

KMAR: Soort zaak	% raadsman aanwezig	N
A: 12 jaar plus	69%	13
B: Overig VH	45%	376
C: Niet VH	18%	33
Totaal	44%	422

Tabel 18. Overzicht van de aanwezigheid van de raadsman o.b.v. de registratie van de KMar, uitgesplitst naar soort zaak

7.2 Piketfase

Het aantal verhoren in de piketfase is geraamd op basis van de periode van 3 dagen en 15 uren vanaf het eerste verhoor. Het overgrote deel van de verhoren (97%) blijkt in deze periode te vallen (zie tabel 19).

KMAR: Piketfase	%	Aantal
Nee	3%	28
Ja	97%	1.002
Totaal	100%	1.030

Tabel 19. Aantal verhoren op basis van KMar registratie, uitgesplitst tijdstip voor of na de piketfase

Bij de KMar gaat het om gemiddeld 1,2 verhoren in de piketfase per zaak. De berekening betreft alle verhoren in de piketfase van de zaak en kunnen betrekking hebben op meerdere verdachten. Een uitsplitsing naar categorie feit is voor categorie A-zaken beperkt betrouwbaar door de lage aantallen. Voor categorie B-zaken gaat het gemiddeld om 1,3 verhoren en voor categorie C-zaken komt het niet voor dat er meer dan 1 verhoor plaatsvindt.

KMAR verhoor: aantal verhoren in piketfase								
Categorie feit	gemiddelde	minimum	1e kwartiel	mediaan	2e kwartiel	maximum	N	uitbijter grens bij *
A: 12 jaar plus	1,4	1	1	1	1	3	10	1
B: Overig VH	1,3	1	1	1	1	8	311	1
C: Niet VH	1,0	1	1	1	1	1	35	1
Onbekend	1,2	1	1	1	1	10	457	1

* Op basis van 3 maal de interkwartiel afstand = 2e kwartiel + 3*(2e kwartiel - 1e kwartiel)

Tabel 20. Aantal verhoren in piketfase

7.3 Verantwoording

De toegepaste bewerkingen met betrekking tot de gegevens van de KMar zijn als volgt:

- a. Er zijn in totaal gegevens bekend van 1.098 verhoren. Op basis van de combinatie identificatiecode en begintijdstip van het verhoor zijn 59 dubbele verhoren verwijderd.
- b. Bij een verhoor is aangegeven dat er geen verhoor is geweest en bij acht verhoren dat het verhoor is gestopt. Deze verhoren zijn verwijderd.
- c. Er blijven 1.030 geldige verhoren over waarvan 687 eerste verhoren.
- d. Als bij een identificatiecode meerdere begintijdstippen van het verhoor bekend zijn, beschouwen we het verhoor met het vroegste begintijdstip als het eerste verhoor, de overige verhoren als vervolghoren.

8. Overall analyse en bandbreedtes

In voorgaande hoofdstukken hebben we de resultaten gepresenteerd per gegevensbron. In dit hoofdstuk presenteren we een overall analyse waarin we de onderzoeksvragen beantwoorden. We hanteren hierin bandbreedtes, op basis van de spreiding in de verhoorden en onzekerheden in een aantal noodzakelijke aannames.

8.1 Gewogen gemiddelde verhoorduur

Vanuit de verschillende bronnen samen kunnen we een gemiddelde gewogen verhoorduur berekenen. Dit is weergegeven in tabel 21. De gewogen gemiddelde verhoorduur voor categorie A-zaken varieert voor de verschillende filters (wel of niet meenemen van verhoren tot of tot 15 minuten en boven de 480 minuten) tussen **92 en 97 minuten per verhoor in de piketfase**. Voor categorie B-zaken ligt dit gewogen gemiddelde tussen de **50 en 54 minuten per verhoor in de piketfase**. Voor de volledigheid wijzen we erop dat voor een deel van de verhoren het lezen van en reageren op het PV verhoor niet in de verhoorduur is meegenomen. Aangezien niet bekend is hoe vaak dit het geval is en hoe veel tijd dit kost kan hiervoor niet worden gecorrigeerd in de analyse (zie ook paragraaf 3.1 punt b. onder tabel 1).

Bron	Categorie	Gemiddelde verhoorduur per verhoor (minuten)	Gemiddelde verhoorduur per verhoor (5 – 480 min) (minuten)	Gemiddelde verhoorduur per verhoor (15 – 480 min) (minuten)	Aantal verhoren	Aantal verhoren in piketfase t.b.v. weging
BVH	A	83	84	89	14.103	13.593
	B	49	49	53	283.097	279.962
AVR	A	121	114	118	3.882	3.741
	B	121	114	117	3.213	2.955
SummIT	A	111	105	110	8.970*	1.304*
	B	124	99	104	1.246*	181*
BOD'en	B	178	163	169	690**	305**
Overall (gewogen gemiddeld)	A	93	91	96	*) schatting o.b.v. extrapolatie gegevens eenheid Oost Nederland	
	B	50	50	54	**) schatting o.b.v. extrapolatie gegevens van 1,5 => 12 maanden	

Tabel 21. Berekening/schatting gewogen gemiddelde verhoorduur per verhoor

Om de berekening op de wijze te kunnen maken hebben we de volgende aannames gehanteerd:

- De overlap in de geregistreerde verhoorduren in de registratiesystemen BVH, AVR en SummIT is niet bekend. We veronderstellen voor de berekening dat er geen overlap is en dat de (over het algemeen) hogere verhoorduren in AVR en SummIT volledig meewegen in de gewogen gemiddelde verhoorduur. In werkelijkheid zal het zo zijn dat voor een deel van de verhoren de verhoorduur nu dubbel meetelt. Wat we hier presenteren is vanuit dit oogpunt dus een bovenschatting.
- Voor de weging hanteren we het aantal verhoren dat in de piketfase heeft plaatsgevonden. Voor BVH en AVR is dit goed vast te stellen. De aantallen verhoren zijn hier meegeteld, ongeacht of de verhoorduur ook geregistreerd was. Voor SummIT en de gegevens van de BOD'en kan dit aantal alleen worden geschat. Zoals ook in tabel 21 aangegeven, hebben we de gegevens van de eenheid Oost Nederland geëxtrapoleerd naar het aantal zaken in SummIT in alle eenheden.⁷ Voor de BOD'en hebben we de meetperiode van 1,5 maand geëxtrapoleerd naar 12 maanden.
- De gegevens van de KMar hebben we niet meegenomen, omdat voor deze verhoren geen verhoorduur vast te stellen was door een ontbrekende eindtijd van het verhoor.

8.2 Gemiddeld aantal verhoren in de piketfase

BVH en SummIT zijn de twee registratiesystemen die de Politie gebruikt. De verhoren in de gegevens uit AVR hebben betrekking op verhoren die ook in BVH of in SummIT voorkomen. Wel is onduidelijk of de verhoorduur van de betreffende verhoren (uit AVR) ook in BVH geregistreerd zijn (zie ook de aanname van geen overlap in paragraaf 8.1).

⁷ Volgens de politie is er vanuit de inhoud bekeken, geen reden om aan te nemen dat de verhoorduren in zaken in de eenheid Oost Nederland zouden afwijken van verhoorduren in andere eenheden. Voor zover af te leiden uit de cijfers lijkt er eerder sprake te zijn van een langere verhoorduur in de eenheid Oost Nederland. Dit is echter niet op basis van statistiek vast te stellen.

Voor het vaststellen van het gemiddelde aantal verhoren per zaak in de piketfase brengt het registreren in meerdere systemen complicaties met zich mee, als er geen uniek kenmerk in meerdere systemen is vastgelegd. Een belangrijke basis is het aantal geregistreerde verhoren in BVH. Aangezien zaken soms qua registratie een vervolg krijgen in een ander systeem (SummIT), is het gepresenteerde gemiddelde aantal verhoren per zaak in de piketfase een onderschatting van de werkelijkheid. Dit speelt met name voor categorie A-zaken. Dit corrigeren we door uit te gaan van een hoger aantal verhoren per zaak in de piketfase.

Als we ervan uitgaan dat er geen overlap zit in geregistreerde verhoren (ongeacht of de verhoorduur is geregistreerd) in BVH en SummIT, dan ligt het gemiddelde aantal verhoren per zaak in de piketfase voor categorie A-zaken op **1,94 ten opzichte van 1,77**, zoals gepresenteerd bij de resultaten in hoofdstuk 3 (BVH). Voor B-zaken maakt dit geen verschil. Zie ook tabel 22.

Bron	Categorie	Gemiddeld aantal verhoren per zaak in de piketfase	Aangevuld met aantal verhoren in SummIT
BVH	A	1,77	1,94
	B	1,52	1,52
AVR	A	1,58	
	B	1,71	
SummIT	Totaal	1,79	

Tabel 22. Gemiddeld aantal verhoren per zaak in de piketfase voor BVH, SummIT en AVR samen

8.3 Gemiddelde gewogen verhoorduur

Als we de resultaten uit voorgaande paragrafen combineren, dan kunnen we uitspraken doen over de gemiddelde verhoorduur in de piketfase totaal (zie tabel 23). Voor beide categorieën zijn een lage en een hoge variant doorgerekend. De lage variant is berekend op basis van het aantal verhoren en de verhoorduur in BVH. De hoge variant gaat uit van het aantal verhoren dat is opgehoogd met SummIT (zie paragraaf 8.2), en een hogere overall gemiddelde verhoorduur op basis van BVH, AVR en SummIT (zie paragraaf 8.1). Daarnaast is weergegeven wat het resultaat is wanneer voor de verhoorduur gefilterd wordt op verhoren van 5 tot 480 minuten of op verhoren van 15 minuten tot 480 minuten.

Bron	Categorie	Uitgaande van gemiddeld aantal verhoren per zaak in de piketfase	Verhoorduur totaal piketfase (alle) (minuten)	Verhoorduur totaal piketfase (5 - 480 min) (minuten)	Verhoorduur totaal piketfase (15 - 480 min) (minuten)
Overall (gewogen gemiddeld)	A	1,77	147	149	158
		1,94	180	178	187
	B	1,52	74	74	80
		1,52	75	75	82

Tabel 23. Berekening gewogen gemiddelde verhoorduur in de piketfase totaal

8.4 Bandbreedtes

In voorgaande paragrafen rekenen we met gemiddelden. Dit lijken absolute gegevens. Om recht te doen aan de gevonden variatie in de verhoorduren, willen we een berekende bandbreedte weergeven. Dit doen we door gebruik te maken van:

- De 95% betrouwbaarheidsintervallen rondom de gevonden gemiddelden;
- De aannames ten aanzien van overlap tussen BVH, SummiT en AVR in de verhoorduren en tussen BVH en SummiT in het aantal verhoren per zaak.

De bandbreedte kan als volgt worden berekend:

- De **ondergrens** wordt bepaald door de registratie BVH als uitgangspunt te nemen voor het aantal verhoren en het aantal zaken. Er worden geen verhoren uitgefilterd (dus ook de verhoren onder de 5 minuten worden meegeteld. De berekende ondergrens wordt bepaald door 'de onderkant' van het 95% betrouwbaarheidsinterval voor de gemiddelde verhoorduur per verhoor te vermenigvuldigen met de ondergrens van het aantal verhoren per zaak.
- De **bovengrens** wordt bepaald door te veronderstellen dat er geen enkele overlap is tussen de drie gegevensbronnen (BVH, SummiT en AVR) in de registratie van verhoorduren en er geen overlap is tussen BVH en SummiT in het aantal verhoren (AVR overlapt daarin wel met BVH en SummiT). Dit betekent dat wordt gerekend met een hoger aantal verhoren per zaak en een hogere gemiddelde verhoorduur. De berekende bovengrens wordt bepaald door 'de bovenkant' van het 95% betrouwbaarheidsinterval voor de gemiddelde verhoorduur per verhoor te vermenigvuldigen met de bovengrens van het aantal verhoren per zaak.

In tabel 24 zijn de uitkomsten van deze benadering voor de bandbreedte weergegeven.

Bron	Categorie		Uitgaande van (bronnen)	Interval gemiddeld aantal verhoren in piketfase (aantal)	Interval gemiddelde verhoorduur per verhoor (minuten)	Interval gemiddelde totale verhoorduur piketfase (minuten)
Overall (gewogen gemiddeld)	A	Ondergrens	BVH	1,70 tot 1,84	74 tot 92	127 tot 169
		Bovengrens	BVH + SummiT (+ AVR)	1,82 tot 2,06	84 tot 101	153 tot 210
	B	Ondergrens	BVH	1,50 tot 1,53	48 tot 50	72 tot 77
		Bovengrens	BVH + SummiT (+ AVR)	1,50 tot 1,53	48 tot 51	73 tot 78

Tabel 24. Bandbreedtes voor de verhoorduur per categorie

Voor categorie A zaken is een relatief grote bandbreedte voor de gemiddelde totale verhoorduur in piketfase zichtbaar van gemiddeld 127 (ondergrens) tot 210 (bovengrens) minuten. Voor categorie B-zaken is de gemiddelde totale verhoorduur in piketfase nauwkeuriger te bepalen met een bandbreedte 72 (ondergrens) tot 78 (bovengrens) minuten. Voor categorie A-zaken is relatief meer statistische onzekerheid met betrekking tot zowel het gemiddelde aantal verhoren als de gemiddelde duur van de verhoren doordat er over aanzienlijk minder zaken informatie beschikbaar is en de verschillen tussen zaken groter zijn. Daarnaast maakt de keuze

voor het wel of niet meenemen van informatie uit SummiT (voor het aantal verhoren en de gemiddelde verhoorduur) en AVR (voor de gemiddelde verhoorduur) in de categorie A zaken duidelijk verschil, waar dat bij de B categorie nauwelijks tot andere resultaten leidt. Daarbij zij opgemerkt dat de bovengrens in categorie A-zaken vermoedelijk een overschatting van de gemiddelde verhoorduur is, doordat in werkelijkheid meer overlap in verhoren en registratie van verhoorduur zal bestaan dan in de berekening van de bovengrens verondersteld.

Voor de interpretatie van de gepresenteerde bandbreedtes herhalen we een eerder gemaakte opmerking: in de verhoorduur is het lezen van en reageren op het PV (door raadsman of eventueel de verdachte) niet volledig meegenomen. Dit heeft waarschijnlijk een enigszins verhogend effect op de gepresenteerde verhoorduur. De tijd die dit gemiddeld met zich meebrengt en in welk deel van de gevallen dit nu al is meegenomen in de gemiddelde verhoorduur is op basis van de beschikbare gegevens niet vast te stellen en zal moeten worden meegenomen in de lange termijn monitor.

9. Conclusie

De conclusie is dat het aannemelijk is dat voor categorie A-zaken de verhoorduur in de piketfase (totaal) ligt tussen 127 en 210 minuten. Voor categorie B-zaken ligt dit tussen 72 en 78 minuten. Naar aanleiding van overleg met de advocatuur zijn nog enkele plausibiliteitscontroles uitgevoerd, zie daarvoor bijlage A. Deze plausibiliteitscontroles geven geen aanleiding om de resultaten en conclusie van deze korte termijn monitor te wijzigen.

A. Plausibiliteitscontrole

Op de analyses is een plausibiliteitscontrole toegepast waarvoor enkele controlerende berekeningen zijn gemaakt en vragen zijn voorgelegd aan de politie. Het betreft in hoofdlijn de volgende vragen:

- a. Een belangrijke veronderstelling in de analyses is dat alle verhoren in BVH en Summit worden geregistreerd. Worden alle verhoren wel daadwerkelijk door de politie geregistreerd in BVH of Summit?
- b. Het gemiddelde aantal verhoren in A zaken lijkt laag wanneer in alle gevallen ook sprake zou zijn van IVS verhoren. In welk deel van de A zaken vindt een IVS verhoor plaats (volgens BVH) en in hoeverre is dit beeld volledig?

Uit de berekeningen en de navraag komt het volgende beeld naar voren:

- a. Zaken worden in principe alle in BVH en Summit geregistreerd. In uitzonderlijke situaties is het niet geheel uitgesloten dat een verhoor desondanks niet in beide systemen wordt geregistreerd. Door de politie is bij 10 functionarissen navraag gedaan op dit punt. Hiervan waren er zes van mening dat alle verhoren in BVH en Summit wordt geregistreerd. De vier andere functionarissen geven aan dat het in beperkte mate kan voorkomen dat toch geen BVH of Summit wordt gebruikt voor het registreren van een verhoor. Dit betreft echter uitzonderingen en de hoogste schatting die (door één functionaris) is gegeven is dat het om 5% van de verhoren kan gaan. Bij 5% extra verhoren zou de totale verhoorduur bij de categorie A zaken conform de berekening van de bovengrens in deze rapportage uitkomen op 221 minuten (ten opzichte van 210, zie ook tabel 24).
- b. Het is niet zo dat er in alle A zaken een IVS verhoor bekend is in BVH. In 58% van de A zaken in BVH is er een IVS verhoor bekend (unieke zaak en persoon combinaties) in de onderzochte periode vanaf 1 maart 2016. Aangezien een hoger percentage werd verwacht is op dit punt een vergelijking gemaakt met andere bekende gegevens en navraag gedaan bij de politie.
  - i. Het totaal aantal IVS gevallen in de BVH informatie correspondeert op hoofdlijn met de informatie van DJI. De publicatie van DJI in getal 2011-2015 meldt dat er in 2014 (het meest recente jaar waarover gerapporteerd wordt) in totaal 61.000 maal IVS is toegepast bij meerderjarigen. Een check op BVH gegevens uit 2014 die tot onze beschikking staan leert dat er 60.336 zaken in staan met een of meer IVS verhoren. Tussen beide bronnen zit een beperkt verschil van 1,1%.
  - ii. Het percentage van 58% IVS bij A zaken op basis van BVH lijkt ook volgens verschillende bevrageden bij de politie aan de lage kant. Hierop wordt het volgende toegelicht:
    - Het kan voor komen dat een IVS verhoor wordt vastgelegd in Summit en niet in BVH. Op die manier is het aantal IVS in BVH een onderschatting. In de berekening van de gemiddelde verhoorduur is echter de informatie uit Summit wel betrokken, al is daarvan per verhoor afzonderlijk niet bekend of het een IVS verhoor betreft.
    - Inhoudelijk is het niet zo dat bij alle A-zaken werkelijk automatisch IVS wordt toegepast. Ook binnen A zaken wordt daarin gedifferentieerd. Zo wordt bij minderjarigen minder vaak IVS toegepast. Dit betreft echter een beperkt aantal zaken en verhoren. Ook wordt gesignaleerd dat bij zaken met langdurige voorbereiding vaker IVS wordt toegepast dan bij heterdaad zaken.

- iii. Overigens zijn advocaten doorgaans in praktijk niet aanwezig bij een IVS verhoor en is de duur van een IVS verhoor beperkt. Hiervoor is in de berekeningen niet gecorrigeerd. Correctie hiervoor zou tot lagere aantallen verhoren en daarmee tot een kortere totale verhoorduur in piketfase leiden.